

3/10

Pressen och räktvisten

Norska tidningar, senast Dagbladet och Aftenposten, har reagerat mot de uttalanden som gjorts i några svenska pressorgan i anledning av att svenskar avstängts från fiske i Oslofjorden. Särskilt framhävs Göteborgs-Posten och tidskriften Se, som i sitt senaste nummer innehåller en ytterligt hätsk artikel; den slutar med orden "men längre i fräckhet än norrmännen redan gått i sitt uppenbara brott mot folkrätten kan man nog inte gå utan att det skulle se ut som om 'hirden' fortfarande sutte vid roddret". Dagbladet frågar om inte dessa svenska pressaktioner visar att hets mot norrmännen är populär i Sverige; Aftenposten misstänker att vissa kretsar i Sverige vill begagna sig av räkfrågan för att söka fördärva förhållandet mellan de båda länderna.

Den norska reaktionen är förställd och i huvudsak berättigad. Det bör visserligen fastslås att inskridandet i Oslofjorden skedde i irriterande former och att det är naturligt om de fiskare som åtminstone sedan flera år varit beroende av detta räkfiske för sin utkomst känner aktionen som ett övergrepp. Men lika klart är att en del svenska uttalanden varit otillständiga, i vissa fall — rekordet innehas av tidskrif-

ten Se — så tarvliga att motstycken är svåra att finna utanför kommunist- och nazistpressen. De jämförelser som gjorts mellan det norska uppträdandet i Oslofjorden och ryssarnas metoder i Östersjön är orimliga. Ryssarna har handlat uppenbart folkrättsstridigt, och de har gått till sådana ytterligheter som uppbringande av svenska fartyg och allvarligt hot mot deras besättningar. De norska åtgärderna har en helt annan karaktär. Främst måste ihågkommas att den folkrättsliga frågan är synnerligen komplicerad; vid utredningen gäller det bland annat att klarlägga om det svenska fisket i Oslofjorden verkligen har den hävd som på vissa håll påstås. De rättsproblem som här uppkommer bör opartiskt undersökas och i sista hand avgöras genom skilljedom.

De farhågor som de norska tidningarna uttrycker är emellertid med säkerhet överdrivna eller grundlösa. Att ta det egna landets parti och angripa den andra parten är överallt populärt, och förvisso finns det norskätare i Sverige liksom svenskätare i Norge. Men norrmännen kan vara övertygade om att det stora flertalet svenskar finner uttalanden av nu antydd art motbjudande och att de "kretsar" i Sverige som till

äventyrs vill utnyttja räkfrågan till hets mot Norge är försvinnande små och allmänt missaktade. Faran i ett fall som detta ligger i att man på ömse håll uppmärksammar de mest extrema uttryckssätten — som just på grund av sin extrema karaktär har nyhets- och sensationsvärde — och att man på detta sätt kontinuerligt hetsar upp sig; vi har många sådana fall i modern internationell debatt. I förhållandet mellan Norge och Sverige bör sådant inte förekomma.

4/10

Den grekiske läkare

som utlänningsnämnden beslutat avvisa från landet har av utlänningskommissionen beviljats uppehållstillstånd, tills vidare för tre månader. Det är ett glädjande beslut. Mannen har i Grekland dömts till döden på grund av vägran att inställa sig till krigstjänst, och hans återsändande hade alltså inneburit en dödsdom. Efter allt vad man vet har han inte begått sådana handlingar som enligt svensk rättsuppfattning skulle kunna motivera hans ovillkorliga avvisande — i varje fall inte med tanke på dess konsekvenser. Att personer som ursäktar kommunistisk terror, men skarpt reagerar mot andra regimers mindre hårda självförsvar i detta fall med falsk humanitet uppträtt till den grekiske läkarens stöd bör naturligtvis inte hindra att humanitetens och asylrättens grundsatser så långt möjligt tillämpas.